

DPN 5826

Title : प्रायश्चित्त प्रकरण PRĀYASĪCITA PRAKARNA

Run. No. 6517

Cat. No.

Micro. No.

Subject धर्मशास्त्र / Code of religious law Religion : Hindu / Bauddha

Language : Skt. / New. / Nep. / Skt. - New. / Maith. - New. / New. - Nep. /

Size in cms. 27.5 x 9

Folios 29 Lines (in a page) 7
(missing 2-11, 14-18, 21, 23-25, 27, 31-33, 35-48, 57-58, 62-73, 76-78)
Chapt. / act /

Compl. / Incompl.

Author / translator

Scribe / donor

धर्मकर वज्रचार्य
Dharmakara vajracarya

Date: NS / SS / VS / KS 818

Ruler / place

कान्तिपुर महानगर, असनमण्डप,
सुरतश्री महाविहार

Script : New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus. :

Surat-shri Mahavihara
Asan Mandapa Tole,
Rantipur.

Material : palmleaf / paper / thyasaphu / one side yellow

Condition : fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon :

↓
ॐ नमो ह्रीं ॥ अनादि भव विमल ..... । स्मरणं वासुदेवस्य नमो नमो नमः ॥

समाप्ति / ~~the~~ Colophon - Post-Colophon

इति बालवक्त्रं भुजं गोपवनाम्ना भट्ट श्री भवदेवस्य कृतौ प्राप्तास्मिन् प्रकरणे .... समाप्त ॥
सन्वत् ८१८ वैशाख शुक्ल पक्षे प्रतिपद्यानियौ, आश्विनी नक्षत्रे शुक्रवासे, एतद्दिने
लिखितं सम्पूर्णमिति ॥ लिखितं अं कान्तिगुप्ता महानगरे, आसन मण्डप लोके
शुभश्री महाविहाजावास्थिते, वसुन्धरायै धर्मं करेण लिखितं इदं ॥
धुनमल्लु सर्वदायगं ॥

सन्तुष्ट्या ॥ प्रकाश २४३० ॥

72

[illegible]

[illegible]

72

[illegible]

यच्चिरुमलमिवादिस्त्रियवर्णितं ॥ ० ॥ तथापि ॥ ब्राह्मणजात्यविशेषाद्ब्रह्मचर्यव्रतव्रतयति तस्य च ॥ यत्रियया ब्राह्मणार्तावाह्यादि
 गुणसूता ॥ वेत्तानां विगुणरूपाणां हि वदुर्गुणा ॥ यत्रियद्वयं तं शर्कं पुत्रयथायकर्मणि स्याद्व्रतन्याविशेषयमूकत्वाद्ब्राह्मणीसु व
 धधिकस्त्रियवेत्तुपूजायां यथा कर्मद्वयं पुत्रं पुत्रं वा दुर्गुणमिति तया जतीयं यथा जकादीनां वा दृष्टतां दृष्टतां गहानिर्दृष्टया ॥ अत्रापि सुदृष्टतां
 निडुतया उक्तवर्णीयवालातामद्रया यच्चिरं यत्रावर्षादयत्रिन्कादलवर्षयर्थकं यादतां रूढयं ॥ ० ॥ ॥ ॥ तिस्त्रीवध्या कया यच्चिरं
 ॥ ० ॥ ॥ अथ गवधप्रोयच्चिरं ॥ उयकोकर्मयूका ॥ गोधानासंयवावानयिर्क ॥ कृतावायावम ॥ अष्टवर्षगावमसंयवा ॥ वधुर्थकालः
 मन्त्रीयादकीनलवर्णमिति ॥ गामूषणवर्षस्त्वनोतासो नित्यमस्त्रिय ॥ दिवातगर्भं को गोवधितिष्ठत्तुर्न जगयिर्क ॥ प्रपूषितानमकुवायगो
 वीनासर्तवसं ॥ तिष्ठेकीमनू तिष्ठेव्रजकीमयनूवजं ॥ अमीनासूतथासीना नित्यता वीतमसुन ॥ अत्राततिलकाम्नावोवयायादिरिर्कये ॥

१२

यातायकलनात्वा सर्वशालेर्विनाययत् ॥ उधुवर्मतिलीतवातामूतवाजिवाहली ॥ तद्वीतात्मनकार्वागवत्तातुलकित ॥ अतनायदिवा
 न्यर्षीगृहकणं तथा खलं ॥ सकयकी नकथय ॥ यिवर्कवायिवसर्क ॥ अतनविधिनाययुगाध्रागोतनूगद्वि ॥ संगाहत्वा कर्तव्यमिति निर्मा
 सेर्षीयाहति ॥ दृष्टरुकादलागाप्रदयास्तुवनिगवरा ॥ अविशमानसर्वसर्वदविद्यानिवदय ॥ अत्रधनसंकलनार्यातासंगयवधुर्थकाल
 तैवैजव्रततद्वादनधनवाहृमरीकादलागारि ॥ सरुगयार्विनातिधनवाहृवकि ॥ दद्वीकासत ॥ सातायवास्तमसन्धिशिगावधवाक्ता ॥ न
 कृतमतिदृष्टयं ॥ यद्याजिनसामसकुदपुमंयलाधनवधकालगाजनाधिकमतादवव्रतमनकयव कलायतासिदिर्क ॥ तानडुतर्णलधनवा
 रुवकिराद्वाक्ताकृतगुह्रितानूधादिनूक ॥ गावधविषयं व्रतवासेयमवव्रतमसन्धिशिगावधविषयं ब्राह्मणदयस्येव ॥ गवसन्धिशिदः
 यादृक्कृत्तययच्चिरवदुल्लयाविता ॥ ० ॥ ॥ अत्रुवसिर्षतार्क ॥ गावधेवत्तारुत्याधर्मगायनिवद्विर्क ॥ यन्मासान्दुर्कगक

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

5

जा०

कसमन्नायकतामस्यवरावापकस्मिन् यथागमक० यान्तर्वासास० यथागमदत्तस्यातप्रवृत्तिमिदं यथाभिनसानहायातकर्मयुक्तावर्ष०
 अकिमिगिरिवितिसकलतहायातकसाधनर्णवर्षिकृषायेप्रिकर्मकं तत्रतक्रादितिप्रितः० यदुयलसनातागधनमसुनायातविषयं
 नवतिप्रितव्यिसुनात्वातमायादमिप्रितमन्धनमवतिवार्थं तक्रादिदयाक० यवन्नादिरकसुमनूयन्नावितिप्रितसुनावेलकथाः
 ७ सुकसुवायववायमर्कं नवनायवरावयिदायउलावसतिवातागतसुनासैयूक तक्रयातयितहायातकिन्वयेमगा० नवरातनवुरुनववाः २२
 गतर्वासायातिवार्थं तत्समातदलप्रवसराग० यलका० तनयथायथासुक्तं त्ववतितागथायायप्रिकविलसा० तक्रादिप्रित
 किन्विदुयलसनातगधनमसुनायातवार्थिकर्मव॥ ० ॥ यदुवाकं नवर्त॥ कनां नवकथयद्विधि० कनासकविलि॥ सुनायात
 यनूयर्थीववासाजटीधजीति॥ वार्षिकयायप्रिकर्मकं तन्मूनतमराक्रादियवला० नूयलसनातगधनमसुनायातविषयं तदुसूयवर्त

0

5

युवर्णविषयमिति वासाकतासिहितमादवतीर्थं तस्ययातलद्वातसिधयत्वा० एतदूयमयिहूतत० तक्रादितिप्रितसुनायातविषयं अकू
 नतकद्वर्त॥ ० ॥ यदुवोधायनतार्क॥ अमयासुनायातक० कृद्वयादवतिवायूनूयनयनमिति एतदयकूतत० तक्रादितिप्रितकि
 विदुयलसनातगधनमयीताकावितसुनायातविषयं ॥ यदुवसिधतार्क॥ मययातलसुनाया० सुनायाप्रकातक० कतिह० दूयलतर्तु
 त० सीकानाप्रति॥ त० यवूनतनराक्रादियवला० नूयलसनातगधनमयीताकावितविषयं ॥ अमययकूतविततकूतवितविलसातप्रयततथाः
 यिवाउलायुदकयातकुडकावितसनातकूतवितवूनप्रोयप्रिकविलसंयवसुमागवादशायुदनीयमिति तथाउकवितस्ययायकयकयुवनाद
 यम॥ अशाकमर्तनारुवीमासत० पुद्धितिवृता॥ अकूतकमूकाय॥ तार्धवासादिलाधनेविति॥ अकूतगधनमसुना सैयूकदयककालुयून
 यनयनतार्क॥ ० ॥ तथावतन॥ अकूत० यान्तिभूर्गसुनासैयूकतवदि॥ यून० सीकानमर्तकैरथाववादिजातय॥ इति यून० सीका

0

5

10

15

20

25

[illegible][illegible]

द्यामीति इदं यीता कानि तावद्वयम् । अनूकानि गुरुमज्जानासमाया । नाकयनं यत्र गद्यः । तत्राक्तानि वयं कश्चिद्वैष्णवपूजाया
 दया दहानि इष्ट्याः वाञ्छाला यत्र कालमजलयातं मर्त्तलतर्गवाञ्छाला यत्र कसूदकं निषयविषः । यर्त्तलदहानि कृतानि गुरुः । वदुर्धि
 नार्त्तकश्चिवात्रेणोद्वादनपूजः । मर्त्तलितदधियीता कानि तावद्वयम् । अनूकानि गुरुमज्जानासमाया । नाकयनं यत्र गद्यः । तत्राक्तानि वयं कश्चिद्वैष्णवपूजाया
 मिनाः । यत्र वाञ्छालसंस्तुत्यं विप्रकायनकाततः । सङ्कलाकयनं कुरुवर्त्तक्यथनात्मतः । इति । वाञ्छालं कुरुयत्तु जलयातं ॥
 आयुक्तम् ॥ वाञ्छालं कुरु गंभूयमस्तार्त्तलं विव ॥ यायश्चिर्कथं मणवः । पुत्रपुत्रविधीयत । वरं कुरुयते विषः । यायश्चिर्कथं मणवः । पुत्रपुत्रविधीयत । वरं कुरुयते विषः । यायश्चिर्कथं मणवः । पुत्रपुत्रविधीयत । वरं कुरुयते विषः ।
 तद्वद्वात्र न द्वेष्ट्याः । यादं लूडस्य दायकं । सर्वत्रागविषयलोचनवाचनवाचकयतनद्वन्द्वतललाकयनं । तललाकयनं वा । गुरुं विवद्वः
 गान्धर्वं गुरुं वेगान्तरीयिकं । गुरुदधियर्त्तकीर्त्तगुरुं सार्थं सक्तम् । पुत्रविधा । तललाकयनं वेगसर्वयास्यगान्तरीयं ॥ वरं कुरुयत्तु जलयातं ॥

वद्वर्कहृन्भादिकं यथायच्छिर्लं विद्यतातथायदत उष्टयथागयूनस्तनमवकर्तुं ॥ इतनभक्ततायप्रिकृत्यायि यूनक्त उष्टयसीकावगोथेवकं ययस
गागवितष्ट उष्टयूनः सीकावासावाऽयायप्रिकर्मणि ॥ • ॥ अयुमतूनार्क ॥ धाव्यान्धतत्रोयागिहृत्वाकामाद्विजालतः ॥ सायतीयगृहादवहृत्वा
द्वन्त्रिषुद्यातीति ॥ तत्सवस्तुगृहस्त्यागार्थतीतध्यायहन (अयुनागसादिब्रूयान्नहन (अमागीयदकिधार्थतीतध्यायहावसतिउष्टयं मूत्यथामान
कुंकयहावन्वासायतमागमयदिष्टं ॥ ततान्तागायहावन्वायिकुनायप्रिकायद (लासमजसुवायर्थः ॥ यदयियाहवर्त्ततार्क ॥ अथनन्कीम
नूयाधतूरहन (अस्यवातिकयस्यवसधस्यसूवर्त्तयसमितिति ॥ तथायिअदयितनूतार्क ॥ निकयस्यायहन वन्तनाध्वजतस्यत्र ॥ रुमिन्न
मनीताश्च नूक्तकयसमीविदूविति ॥ ततस्यायप्रिकुवदन्तार्थवान्ताध्वजताअयहावन्वायप्रिकुवि (लासस्यतनेवाकृताऽकिदुतिन्धार्थवादाय
मन्वाधनूताश्च समूक्तक्यनाजगानिवयेषुर्तः ॥ पुनावमलीकतिर्द्वयः समानिवक्तुह्यया ॥ वक्ताद्विगावदतिन्वाकाटसाकं सूददधः ॥ गहितात्राअर्थ

[illegible][illegible]

नाथयर्थं युर्वर्धनालद्वयं वति द्वयितं कथं युर्वर्धनालमिति तत्तुमागविशवत्तला कलाकुशास्तु नूनं दलना ॥ नातायिशा ववा र्धनवीनात्या
 दकलाया विनागु नूनं द्वा मयः ॥ आचार्यादिभूतथा विधेक नूया नूना तासा वा ल्मीन प्रवायमिति अंगता ॥ द्वा विधीना ववतः ॥ ततः यु नूना साव
 मनायैतिकर्मधा वयससासाह ववतवार्यं युर्वर्धनाल द्वा ॥ तदुपगार्गता युर्वर्धनतिषष्टी ससासा लयत्तमाह ववतायि तथा वसति यत्नी
 नातानि यु नूतल्या तितलं ववता ॥ मय्यतुल कलायर्गता ॥ ततः तिसा दह्ययर्गता जयदिति वकर्मधा वयससासा ॥ ववताह ववतः ॥ वार्यं युर्वर्धनं
 लद्वे ॥ अता यु नूयतीना नूग द्वा दित्यादिभूयंती लद्वयं यत्रितीतु विषयत्वं तत्र कर्मधा वयसं रवात ॥ मय्यतुल कलायर्गता ययुर्वर्धनाल द्वा यत
 सयत्तमाह विषयत्वं किमुत्या यवला ॥ ववताह विषयत्वं तत्राति किमु यु नूतल्या रिता यीतः ॥ तर्कये या दया मयः ॥ ययुर्वर्धनाल द्वा यत
 नूतल्या ॥ तर्ककलणं मयः ॥ तर्ककलणं यतः ॥ हसं दत्र द्वा ॥ तत्र यु नूनं द्वा ॥ सयत्तमा तत्रियसिद्धः ॥ किमु जतन्या मयः ॥ तथा वसति या

५०

हवकीयमयिसयत्तमा तत्रियु नूतल्या तितलं ववतः मययर्गता वति ॥ ॥ तथा ववाह ववत् ॥ ताहुः सयत्ती रितीना वार्यं तनयां तथा ॥ आचार्य
 र्गता ववता गवतव यु नूतल्या गति ॥ यदुवाला कतय विनीतां वसतु सयत्तमा त्रियार्थं प्रातिदलार्थं द्या-यार्ता ॥ तत्सयत्ती लद्वार्थं यत्रितीतु तत्र स
 मातः यतिर्यथा ॥ सा सयत्ती सवसतु तत्रुत्तु ॥ स मातया तिलं सक्तवति ॥ ततः तत्रिय सयत्ती लद्वार्थं गो ॥ तत्र सयत्ती र्गता वति ॥ गो ॥ सयत्ती यत्ति
 अतिदलार्थं सवसतु सयत्ती विषयं ववतः ॥ वक्तु ह्यासू वायार्तं युर्वर्धनाल गतः ॥ तदा कियता का द्या ॥ सवसतु अयिने ॥ सवति ववता ॥ ववताह
 गतनमं ववता यात कयसिद्धं ॥ ॥ द्वा र्गता यमपिरुमं ववति नूयात ॥ ततः तनू ॥ यु नूतल्या रिता यीतः ॥ कयसू या दया मयः ॥ तर्ककलणं कला वा
 लिध्यात्तु तातं विपुद्यातीति ॥ वर्यवालि प्रवृत्तमा वक्तु व्या धाय वा ज्ञेयो ॥ तैर्मृती द्विजनाति ध्वनाति यागादजिह्वा गति ॥ तथा ववसिद्धः ॥ निकालका
 दृष्टकलं कौतुकीय विषयः ॥ तत्र ववता यातारु वतीति विज्ञायता ॥ निकालका मृतिु तर्कलला मति ॥ तत्र ववता कि कया यत्ति ॥ कातनो युर्वर्धनाल गतः

ततिउष्टयसिकामतकृद्वादनवार्षिकमव॥ • ॥ तथात्रलंख॥ अथ॥ न्यायीजगन्नाथीयुष्टुलरुलागत॥ एककालं समन्तात्तावर्षउद्वादनग
 न॥ नृकृष्णं यीसुनायप्रवक्तुं हायुनूतल्यगभयतं नितनपुष्टाकिमहायातकिनस्त्रिमः॥ तत्रतन्मयत्तताहविषय॥ तन्मयातियातकत्वनमहाः
 यागकलावा॥ अगावालाकनयदूकं तद्वयमवति॥ यदिविवालाकनलिखितं॥ यद्यतीमुत्रिहयसवधुयारिगवृत्ति॥ अनतीन्वायविहय
 नामृगः सविपुष्टातीति॥ यदयिसर्वसंहितासुष्टुष्टबा॥ त्रिपुष्टयधनं प्रवृत्तीकनादिमिश्रलिखिताद्वयमवतिरुवुवातद्वयतं॥ तथापि॥ नृकृष्णं ७१
 कृष्णं यीसुनायप्रवक्तुं हायुनूतल्यगभयतं नितनपुष्टाकिमहायातकिनस्त्रिमः॥ तन्मयातियातकत्वनमहाः
 वार्षिकथाकृत्वा॥ इहलीमाजनाकार्यायिरुशार्थसिधुअनतीन्वायविहययारिगवृत्ति॥ त्रिहयतृतातविपुष्टातीति॥ क्वावेवमृगः पुष्टातीति
 क्वातवयथाविहितमननकावर्णकानमथाकर्त॥ ततगदूकं सवतिस्त्रततः सवधुसयत्ततातनमसिगम्यामिश्रवर्णकान्मृगः पुष्टातीति॥ क्वाततः स

मातनतलिगम्यकलकूर्मसमालिंगतादिरिर्मुतः पुष्टातीति॥ • ॥ यथायकं वतार्क॥ कुर्येकबासूनीयायुनूदानावागवावधुर्थकालाहा
 नक्षिर्दिर्घे॥ यार्थदहतीति॥ अतनत्रयवर्णिलदधिकगतधनवातवक्ति॥ तत्क्वाततावतः संका॥ युर्वेष्टद्वयं अस्त्रततकद्वं॥ यदुमाकृत्वात
 अजाययवर्णकृत्समावायुनूतल्यगः॥ अगसमाः॥ तिवरुववतं तणेवार्षिकमूकं॥ तथात्राभिन्साकं॥ महायातकसंयुक्तावमेः पुष्टाकिम
 जितेनितातल्लक्ष्यारिवनितायुर्वेष्टतागततविषयं क्वाततावतः संकात्पुर्वेष्टद्वयमस्त्रततकद्वं यदुसुमदुतावार्षिकमूकं॥ युनूदानासिमूखीः
 सप्तलवर्णकवानि कृष्णिनीणायाविषयकृष्णं॥ न्यायीमिषवनीसिकारानं॥ मृगाजवति॥ तदयकृद्यारिवनितायुर्वेष्टतागततविषयमिति॥ क्वाः
 ततावतः संकात्पुर्वेष्टद्वयमस्त्रततकद्वं तनयदगदायकं वनमाप्तासिकवायाधिकमूकं॥ तदथातद्विषयतं॥ तथात्रायकं व॥ युनूदानवय
 तिकापीखनाजितवहिन्यातयविषययुनूदानवयनिकाति॥ एरिर्कृष्टीति॥ संकागानात्त्रं॥ सादृक्॥ मयासातीति॥ एतानायासयारिवानि

ध्यां गुर्वमं नार्थां स्मृतता वतः संकाः ७ यद्वै वैवायिकं तव अस्मृतता सुदृढं तिल्युहनीयमिति ॥ • ॥ यदुत्तमं नार्कं ॥ नात्रायं नीतासा नवयस्ये
 त्रियमालियः ॥ हविश्च नयवा वा वा गुत्तव्या यनूक्य ॥ तद्विपुलं गुर्वमं नार्थां स्मृतता वतः संकाः ७ यद्वै वैवायिकं तव अस्मृतता सुदृढं तिल्युहनीयमिति ॥
 हविश्च नार्थां गुर्वमं नार्थां स्मृतता वतः संकाः ७ यद्वै वैवायिकं तव अस्मृतता सुदृढं तिल्युहनीयमिति ॥
 लोनववार्थिकं अस्मृतता वतः संकाः ७ यद्वै वैवायिकं तव अस्मृतता सुदृढं तिल्युहनीयमिति ॥
 वक्यारिवा विनी गतनं या यं प्रिला लालत निधाय सवर्षु यारिवा विनी गतनं किमयि नार्कं तदसं वद्वमं व तथा हि ॥ वहुः स्वै विद्यां वृषत्यतिवः
 कीर्तुः स वलं त्रा तड दूरु र्वा क्ता यदया दिव्य वमा दिर्लख वतनं न यारिवा विनी या यं प्रिला लालत निधाय सवर्षु यारिवा विनी गतनं किमयि नार्कं तदसं वद्वमं व तथा हि ॥ वहुः स्वै विद्यां वृषत्यतिवः
 यतां यदुत्तमं नार्कं यारिवा विनी गतनं या यं प्रिला लालत निधाय सवर्षु यारिवा विनी गतनं किमयि नार्कं तदसं वद्वमं व तथा हि ॥ वहुः स्वै विद्यां वृषत्यतिवः

वध्वर्तनं यद्वै वैवायिकं तव अस्मृतता सुदृढं तिल्युहनीयमिति ॥
 क्ता ७ अत्र प्रवसा यं प्रिला लालत निधाय सवर्षु यारिवा विनी गतनं किमयि नार्कं तदसं वद्वमं व तथा हि ॥ वहुः स्वै विद्यां वृषत्यतिवः
 रिवा विनी गतनं या यं प्रिला लालत निधाय सवर्षु यारिवा विनी गतनं किमयि नार्कं तदसं वद्वमं व तथा हि ॥ वहुः स्वै विद्यां वृषत्यतिवः
 यो यदक वदलना ७ अत्र प्रवसा यं प्रिला लालत निधाय सवर्षु यारिवा विनी गतनं किमयि नार्कं तदसं वद्वमं व तथा हि ॥ वहुः स्वै विद्यां वृषत्यतिवः
 ॥ यथा कर्कसा यं प्रिला लालत निधाय सवर्षु यारिवा विनी गतनं किमयि नार्कं तदसं वद्वमं व तथा हि ॥ वहुः स्वै विद्यां वृषत्यतिवः
 नृः ॥ अत्र प्रवसा यं प्रिला लालत निधाय सवर्षु यारिवा विनी गतनं किमयि नार्कं तदसं वद्वमं व तथा हि ॥ वहुः स्वै विद्यां वृषत्यतिवः
 दृष्टमिति लक्ष्मं तवा क्ता ७ अत्र प्रवसा यं प्रिला लालत निधाय सवर्षु यारिवा विनी गतनं किमयि नार्कं तदसं वद्वमं व तथा हि ॥ वहुः स्वै विद्यां वृषत्यतिवः

[illegible]

98

सुगदित्रैर्व॥ यारुवल्क॥ सखिरागो कुर्यात्सुमानीयुष्यातिशयमातिव॥ सहाजसुतकीयुतुनूतल्यमर्तविद॥ यिदु॥ खसर्वमाउप्रमाउलानीव
वातयिमाउ॥ सयत्रगिनिनीमावायतनयाकथा॥ अवायार्तावाअसुतगिकुतुवगुनूतल्यग॥ द्वि॥ तालिगधधस्यसकातोयाधयाधित॥ ३॥ ति
न॥ ॥ तथात्रतावद॥ मातायिरुषमाप्रुताउलानीयिरुषमा॥ यिरुषासखिलिषुकीरगिनीतसखीसूमा॥ इहितावायार्तावावसगागाल
वभागता॥ वाहीववजिताधनीसाध्वीव॥ रुमात्रया॥ असास्यतर्गिवागुनूतल्यगउद्यत॥ निप्रस्थाकर्तुनाकुरुनाद्याददाविधीयग॥ सवर्गवागुः
नूतल्यतिशान्ननेगुनूतल्यगयायधिरुषतियादतार्थ॥ तथासतिसगागालद्वनेवसयत्रताहयिरुषायायूजातार्थानावाकननयुथगारिधातवेय
थाग॥ तथासयत्रताउद्ययासहसगिनीवासहनवभागतयावसहसार्थानगुनूतल्यगयायधिरुषविधानादययक॥ किदुतिदार्थवादाययायाधि॥
कसतियादतार्थगतसयत्रताहसगिनीसूमासुमानीवाधुलीनीतथायिरुषायाशाहतायार्थानगततय॥ थाकननययायधिरु॥ ३॥ तनासादुस

वरुणयवदावगमनयायत्रिकाद्विगुणयत्रिकमितिद्वयं। यथायुक्तं॥ उक्त्यायत्रिकयतिवादार्थं॥ तदायातकृत्यानितायायुक्तातितातिवत्ताः
 तियातकसंज्ञानिगदतमययोगकतिगि। यातकयत्राययातकाहुं नूना॥ अग्न्यातमायुक्त्यासंज्ञा॥ वतिवत्तयातिवत्ताः। याद्विषययत्रिकविषय
 मय। तंतमयत्तरगिनीसयत्तराहृताग्नीगिनयोर्तागमनसवध्वनिरुक्ताववाविर्कमवध्वनितस्तद्वन्तिरुक्तीयमिति। अग्नयद्विधनाक्तनीग
 मनेयाहुं वाक्ताग्न्यायत्रिकं ताद्विध्वनियत्रिवावेष्टाहुं तागमनताहुं मय। नाक्तनययादयादहीनयायत्रिकं दृष्टं वृत्तं वृत्तं विनीतकसियावेष्टाहुं
 जाम्बव्यादितद्विहृगमनतथाहृतादितयुग्यानेगीतार्यागमनतथाकर्मनवनार्षिकयाद्विर्कमवध्वनितस्तद्वन्तिरुक्तीयमिति। अग्नयद्विधनाक्तनीग
 ननूतिरुक्तायावार्थार्यादिप्रियाणीकिकर्मवयायत्रिकं॥ • ॥ याद्विषययत्रिकं॥ यनेवताहृ। विवालिर्गवध्वनितस्तद्वन्तिरुक्तीयमिति। अग्नयद्विधनाक्तनीग
 । तथातानदेतायि। तागमाहृताप्रपुमाहुतानीयिहृवसंज्ञादि

५३

मादीर्तागमनवादिर्कमिति। उक्त्यायद्वयं॥ यदियायत्रिकायदं। यत्रयव॥ किं कर्हिनाजद। आयदं। तय॥ तथाहि॥ विवालिर्गवध्वनितस्तद्वन्तिरुक्तीयमिति। अग्नयद्विधनाक्तनीग
 नति॥ कतिरुक्तातिनावध्वनितस्तद्वन्तिरुक्तीयमिति। अग्नयद्विधनाक्तनीग
 यिनी। कृष्णमात्रवत्तातोदेवध्वनितमिति। तद्वत्ता॥ पूर्वद्वयं॥ यथावद्वत्तादिवायत्रिकायदं। तातिनाताविवातिवत्ताति। त
 वृत्तयम॥ वाअलियुक्तसंज्ञा। धिक्तावत्तातिनसिर्वा। ताहुं। यिहुं। स्वसानवत्ताति॥ किं कर्हिनाजद। आयदं। तय॥ तथाहि॥ विवालिर्गवध्वनितस्तद्वन्तिरुक्तीयमिति। अग्नयद्विधनाक्तनीग
 निवत्तायायुनाकार्यागिनामसागमनवदिति॥ तथावत्ता॥ योहृवमर्थीगिनसिर्वा। ताहुं। यिहुं। स्वसानवत्ताति॥ किं कर्हिनाजद। आयदं। तय॥ तथाहि॥ विवालिर्गवध्वनितस्तद्वन्तिरुक्तीयमिति। अग्नयद्विधनाक्तनीग
 आवद्वत्तावर्क॥ पुनोर्द्विगुणयत्रिकमिति। तथावत्ता॥ योहृवमर्थीगिनसिर्वा। ताहुं। यिहुं। स्वसानवत्ताति॥ किं कर्हिनाजद। आयदं। तय॥ तथाहि॥ विवालिर्गवध्वनितस्तद्वन्तिरुक्तीयमिति। अग्नयद्विधनाक्तनीग
 यवाकनविपुष्टातीति॥ • ॥ तथावत्ता॥ योहृवमर्थीगिनसिर्वा। ताहुं। यिहुं। स्वसानवत्ताति॥ किं कर्हिनाजद। आयदं। तय॥ तथाहि॥ विवालिर्गवध्वनितस्तद्वन्तिरुक्तीयमिति। अग्नयद्विधनाक्तनीग

ल्यायायोकवधवायसमवति॥ ॐ ॥ दान्तियातिसाम्यायधिकानिब्रूयात्॥ तत्रवसिष्ठभाषूदप्रदाकर्णीगच्छदीनयनेवैष्टयिः
 वापूडतलोवाय० वाक्का॥ १॥ निवसिबयर्तकावयिवासायिवायुक्ततर्मायेवमावाअतहायथमेतकायय० युतातवतीतिविहयगावेष्टप्र
 दाकर्णीगच्छ० लाहितदईवैष्टयिलावेष्टमलोवायुत॥ वाक्का॥ १॥ सर्वमूर्ध्वकर्मगोवधवा वि॥ १॥ १॥ कणियप्रदाकर्णीगच्छक
 यनेष्टयिवाकणिसमलोवायुत॥ वाक्का॥ १॥ सर्वयुवाकर्तव्य० ववेष्टावाजग्यागलापूडप्रवेष्ट० ति॥ यवैष्टनाक॥ यातिलायवध० यैष्टी
 भीतासादिकैर्कृतमिति॥ किदुनाजद० लासिवाय० यदिनयातिलायतयारिवाय० युनूवाक्योयथाकसायधिकृतनूत० तदायिनास्त्रयको
 नाकवैष्टयि० यसाकिवावगार्थयुनूवयवध० कार्य० कुनीवातासावृदतमिति॥ १॥ तत्रकृततादृश्य० कृततत्पूडप्रदाकर्णीगमतर्द्वदलवा
 र्थिक० गतादृयादयादहानि० तंनूडयाकृतत० कणियातववाथिक० पूडयाकृततावेष्टागमतर्वाशार्थिक० ॥ तथावृहत्तयवता॥ पूडय

वा०

१२

वाक्का॥ १॥ लाहमवृत्त० पुष्टितिब्रूत० ॥ पूर्वमेतद्वर्तयतागायसादितयसा॥ यादहायववैष्टयगच्छ० सार्ववर्त्मिक॥ यामधिकृतित्वं पूडयाग
 म्यागतनैकृत्० ॥ १॥ तंनवेष्टयाकृततावाक्का॥ १॥ गमतर्नववाथिक० कणियागतनैवाशार्थिक० कणिययायजोततावाक्का॥ १॥ गमतर्वाशार्थिकनवः
 ति॥ अणायिवालवृष्टयागिर्वायथाका॥ १॥ ययधिकृतयववृष्टया॥ किर्वाडविबृष्टयिर्वाकोतिब्रूयादकवमिति॥ यतयू० स० यनदावयुतवेर्नाः
 कानयतवृत्त० ॥ तिब्रवतातयुनूवसमानुयायधिकृतित्युक्तमिति॥ ॥ दान्तीतवृजमीगततयायधिकृतित्वं ब्रूयात्॥ अवाजवजकाद
 य० व० यत० वृत्तयमनाक० वजकप्रमकावप्रतदावक० व० व० केवर्कतदरिवाप्रमक० अवाजा० वृता॥ १॥ ययिवाययधिकृतनूक० कुर्वी
 वेष्टादिगागलायीवाय० यतिगृहव० वृष्टयाव० क० कृततादहानि० ददवदयमिति॥ १॥ तत्रकृष्टययधिकृतकृततावाक्का॥ १॥ यकायकायासविष
 य० कृतता॥ १॥ यकाया० १॥ यकाववतानुष्टानवृत्तनासायनद्वयदृष्ट्य॥ तथाहानीत॥ केवर्कध्वजिर्वावैष्टयायकृतिर्मरवा॥ मातंगयुव

५

०

५

०

5

10

15

20

25

[illegible][illegible]

[illegible]

स्य यस्मात्तु यदुक्तं । तन्मात्रेण निश्चयः । न च स्यात्कृत्युत्तरकाले न च । यथा । गृहदाहसमूहान्नातिनष्टयत्तु तात्पर्यम् । अथात्र कृतावासीद्विद्वानुपवासात्सर्वं
 ८१॥ अथादिपुद्गलः ॥ तथा च वसिष्ठः ॥ दत्तं वाग्मी विवाहसूयकं सूचितं तं पूर्वम् । काकः ॥ अतिश्रमस्य सप्तर्षी तन्नातिवैवर्क्यः ॥ तन्मात्रेण ननु ह्यलं
 संस्कारवत्तुति । संस्कारप्रजलात्सूक्ष्मपृथक्कृत्य ॥ ॥ तथा च वसिष्ठः ॥ अथाग्नीध्रवर्कसिद्धमन्त्रसूयदुर्गवत् ॥ यथा । तस्यापहतात्तु न
 यासागायशास्त्रितकृता । अत्र श्रुतिः ॥ क्रियतां सूर्यस्य दर्शनं यदा । तत्र ॥ तथा ननु ॥ यकिदग्नौ वासा ततवधूततवर्कः । इयिर्गकलकीटयार्त्तः ॥ यकयः
 ननु ह्यति ॥ तथा च वसिष्ठः ॥ ॥ अथाग्नीध्रवर्कसिद्धमन्त्रसूयदुर्गवत् । तलिर्नरसमृद्धामियं ककयीति पुद्गलः ॥ तथा च वसिष्ठः ॥ अत्र ननु ननु
 ननु उच्चैश्च यदिति ॥ तन्मात्रेण निश्चयः । न च स्यात्कृत्युत्तरकाले न च । यथा । गृहदाहसमूहान्नातिनष्टयत्तु तात्पर्यम् । अथात्र कृतावासीद्विद्वानुपवासात्सर्वं
 ८१॥ अथादिपुद्गलः ॥ तथा च वसिष्ठः ॥ दत्तं वाग्मी विवाहसूयकं सूचितं तं पूर्वम् । काकः ॥ अतिश्रमस्य सप्तर्षी तन्नातिवैवर्क्यः ॥ तन्मात्रेण ननु ह्यलं
 संस्कारवत्तुति । संस्कारप्रजलात्सूक्ष्मपृथक्कृत्य ॥ ॥ तथा च वसिष्ठः ॥ अथाग्नीध्रवर्कसिद्धमन्त्रसूयदुर्गवत् ॥ यथा । तस्यापहतात्तु न
 यासागायशास्त्रितकृता । अत्र श्रुतिः ॥ क्रियतां सूर्यस्य दर्शनं यदा । तत्र ॥ तथा ननु ॥ यकिदग्नौ वासा ततवधूततवर्कः । इयिर्गकलकीटयार्त्तः ॥ यकयः
 ननु ह्यति ॥ तथा च वसिष्ठः ॥ ॥ अथाग्नीध्रवर्कसिद्धमन्त्रसूयदुर्गवत् । तलिर्नरसमृद्धामियं ककयीति पुद्गलः ॥ तथा च वसिष्ठः ॥ अत्र ननु ननु
 ननु उच्चैश्च यदिति ॥ तन्मात्रेण निश्चयः । न च स्यात्कृत्युत्तरकाले न च । यथा । गृहदाहसमूहान्नातिनष्टयत्तु तात्पर्यम् । अथात्र कृतावासीद्विद्वानुपवासात्सर्वं

[illegible]

लघुगुण्याय रुदन्तवत् ॥ तथा च वेदवत् ॥ यलमर्कययः ॥ यीवासायैवाहु यलद्वयं ॥ यलमर्कयुतायस्य तफकृक्कुतदाहर्ता ॥ एतच्च दितय
साध्वी ॥ तथा यारुवत् ॥ तफकीनष्टताघूर्तायथर्कययर्कयिव ॥ एतच्च गायवासाप्रतफकृक्कुमुयावतः ॥ एतच्च उनहसाध्वी तफकृक्कुर्न ॥ तथाः
वमतः ॥ ग्रहं यातस्यार्हं सार्यं ग्रहतयादया विर्गः ॥ ग्रह्यनवाताप्रीया गाययथ विधिः स्मृतः ॥ ॥ तथा वायकं वः ॥ यातस्य दलप्रसाः ॥ सार्य
यत्र दलो वत् ॥ अया विता वत् ॥ यननिनर्तकता ॥ एवंचादितः ॥ यागायथ वत् ॥ अशुकाध्वः ॥ तथा यकं वः ॥ सार्यं यागकं ॥
वेर्कदितद्वयनया विर्गः ॥ दितद्वयनर्तुजीता तफकृक्कुर्नार्हः ॥ एवंचादितः ॥ यागायथ वत् ॥ अशुकाध्वः ॥ तथा वायकं वः ॥ एककं नतकं नत ॥
विता नव ॥ उयवासा नवकं नयादकृक्कुडदाहर्ता ॥ एतच्च उनहसाध्वः ॥ यागायथ वत् ॥ ॥ तथा वमतः ॥ एकेर्कं प्रसमप्रीमा यहातिगी
नियुर्ध्वत् ॥ ग्रहं वा वेयेसदन्त्यति कृक्कुडदाहर्ता ॥ यागायथ वत् ॥ एवंचादितः ॥ यागायथ वत् ॥ एवंचादितः ॥ ॥ तथा वमतः ॥ तफकृक्कुर्नः

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

